

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

№ 196

гр. София, 23.01.2023 г.

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО VI ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в закрито заседание на двадесет и трети януари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Ралица Манолова

Членове: Цветан Ив. Колев
Петър Стоицев

като разгледа докладваното от Ралица Манолова Въззивно частно наказателно дело № 20221100605346 по описа за 2022 година

Производството е по реда на глава XXII от НПК.

Образувано е по протест на прокурор при Софийска районна прокуратура срещу определение от 27.10.2022 г., постановено по н.о.х.д. № 6459/2020 г. по описа на Софийски районен съд, Наказателно отделение, 106-ти състав, с което решаващият съд е спрял наказателното производство по делото на основание чл. 251, ал. 1, вр. чл. 25, ал. 1, т. 2 от НПК.

В протеста се излагат съображения, че първостепенният съд неправилно е спрял наказателното производство до изтичане на издадената спрямо подс. Ш. М. принудителна административна мярка „забрана за влизане и пребиваване в Република България“ за срок от пет години, считано от 12.03.2020 г. до 11.03.2025 г., и е оставил без уважение направеното от страна на представител на СРП искане за изготвяне на молба за международна правна помощ до Република Албания, касаеща връчването на подсъдимия на задължителните книжа, свързани с наказателния процес, както и предоставяне на дати за неговото явяване в Република България. Излагат се твърдения, че наблюдаващият прокурор е провел разговор със служители на ГПУ – гр. София, които са заявили, че въпреки че на подс. М. е била издадена ПАМ „забрана за влизане и пребиваване в Република България“, то при негово явяване на ГКПП, същият ще бъде допуснат да влезе в страната и да вземе лично участие в наказателното производство. С оглед на това се прави искане определението на СРС да бъде отменено, като бъде направено искане за отправяне на международна правна помощ до Република Албания.

Софийски градски съд, след като се запозна с изложените в протеста доводи и след като прецени материалите по делото, намира за установено следното.

Протестът е процесуално допустим като подаден от активно легитимирано лице в срока по чл. 342, ал. 1 от НПК срещу съдебен акт, който подлежи на въззивен контрол.

Разгледан по същество протестът е основателен.

На 11.03.2020 г. подс. Ш. М. е задържан със заповед на полицейски орган за

срок от 24 часа поради констатирани данни за извършено на същата дата документно престъпление – опит да напусне територията на Република България през ГКПП - Аерогара София с неистински официални чуждестранни документи за самоличност. На същата дата е образувано досъдебно производство № 21/2020 г. по описа на Гранично полицейско управление – гр. София (ГПУ – гр. София), пр. пр. № 11524/2020 г. по описа на СРП за престъпление по чл. 316, вр. чл. 308, ал. 2, вр. ал. 1 от НК.

На 12.03.2020 г. директорът на ГПУ – гр. София е издал заповед с рег. № 8177ОЧ-22, с която на основание чл. 41, т. 5 и чл. 44, ал. 1 от ЗЧРБ е наложил на подс. М. принудителна административна мярка (ПАМ) „връщане до страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“, както и заповед с рег. № 8177ОЧ-23, с която на основание чл. 42з, ал. 3 и ал. 4, вр. чл. 10, ал. 1, т. 7 и т. 22 и чл. 44, ал. 1 от ЗЧРБ му е наложил ПАМ „забрана за влизане и пребиваване в Република България“ за срок от пет години, считано от 12.03.2020 г. до 11.03.2025 г. В заповедите е посочено, че същите подлежат на обжалване в 14-дневен срок по административен и съдебен ред, както и че подлежат на предварително изпълнение, което може да се оспори самостоятелно в 3-дневен срок пред компетентния орган. По делото липсват доказателства заповедите да са били оспорени по административен или съдебен ред, както и да са отменяни или изменяни.

На 23.04.2020 г. подс. М. е привлечен като обвиняем с постановление на разследващ орган за извършено престъпление по чл. 316, вр. чл. 308, ал. 2, вр. ал. 1 от НК. На 27.04.2020 г. постановлението е предявено за запознаване на подсъдимия и назначения му служебен защитник - адв. Н.Н. от САК, като по време на това процесуално действие на подсъдимия са му разяснени в присъствието на преводач предоставените права по НПК, в това число и разпоредбата на чл. 269 от НПК относно провеждането на задочно производство и последиците от същото. В проведения на същата дата разпит подс. М. е заявил, че разбира разяснените му права и че не желае да се явява по делото, тъй като това ще му „навлече излишни разходи“, както и че изцяло се доверява на служебния си защитник „при условията на задочно производство“.

На 27.05.2020 г. е депозиран обвинителен акт срещу подс. Ш. М. за престъпление по чл. 316, вр. чл. 308, ал. 2, вр. ал. 1 от НК и е образувано н.о.х.д. № 6459/2020 г. по описа на СРС, НО, 106-ти състав.

С разпореждане от 24.06.2020 г. по н.о.х.д. № 6459/2020 г. по описа на СРС, НО, 106-ти състав делото е насрочено за разглеждане в открито разпоредително заседание на 23.07.2020 г., като съдията-докладчик е разпоредил на подс. Ш. М. да се връчат чрез служители на Дирекция „Миграция“ при МВР преписи от разпореждането и от обвинителния акт, преведени на албански език. Указано е също, че присъствието на подсъдимия в съдебно заседание е задължително съгласно разпоредбата на чл. 269, ал. 1 от НПК, както и че делото може да протече задочно при предвидените в чл. 269, ал. 3 от НПК условия.

На 16.07.2020 г. първоинстанционният съд е уведомен с писмо от служители на дирекция „Миграция“ при МВР, че на 16.06.2020 г. подс. Ш. М. е освободен от дома за временно настаняване на чужденци и е отведен до държавната граница на Република България – ГКПП Гюешево, във връзка с изпълнението на издадените ПАМ „връщане в страна на произход, страна на транзитно преминаване или трета страна“ и „забрана за влизане и пребиваване в Република България“ за срок от пет години, считано от 12.03.2020 г. до 11.03.2025 г. Последното е пречило надлежното уведомяване на подсъдимия за образувания срещу него съдебен процес.

С определение от 07.08.2020 г. на председателя на СРС, НО, 106-ти състав е отправено преюдициално запитване до Съда на ЕС, касаещо най-вече възможността за упражняване правото на подсъдимия да вземе лично участие в наказателния процес и е

отправен въпрос дали е допустим негов предварителен отказ от участие в процеса, какъвто е бил депозиран от негова страна в хода на досъдебното производство, както и възможността да упражни това свое право, ако има наложена забрана да пребивава на територията на страната.

С решение от 15.09.2020 г. по дело С-420/2020 г. СЕС дава отговор по същество, че действащата в Република България правна уредба, предвиждаща задължение за подсъдимите да присъстват на съдебния процес срещу тях не противоречи на европейското законодателство, както и че член 8, параграф 2 от Директива 2016/343 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска правна уредба на държава-членка, която позволява провеждането на съдебен процес в отсъствието на заподозрения или обвиняемия, при все че това лице се намира извън посочената държава членка и не може да влезе на нейна територия поради наложена му от компетентните ѝ органи забрана за влизане.

На 06.10.2022 г. н.о.х.д. № 6459/2020 г. е възобновено с определение на председателя на СРС, НО, 106-ти състав, като на 27.10.2022 г. е проведено открито съдебно заседание с участието на наблюдаващия прокурор, служебния защитник на подсъдимия, назначен от досъдебното производство, и присъствието на съдебни заседатели. Наблюдаващият прокурор и защитникът на подсъдимия са направили предложение до съда да изпрати молба за правна помощ до компетентните съдебни власти в Република Албания, които да връчат на подсъдимия призовка, както и преписи от обвинителния акт и от разпореждането за насрочване на делото, като същият да заяви изрично дали желае да участва в съдебното производство, за да се прецени дали са налице предпоставките за приключване на делото в негово отсъствие. Защитникът на подсъдимия посочва също, че преди първото разпоредително заседание е отправила запитване чрез посолството на Република Албания, откъдето впоследствие е била уведомена, че подзащитният ѝ знае за делото.

С атакуваното определение първоинстанционният съд е приел, че искането на прокурора и защитника за спиране на наказателното производство е основателно, но не и на посоченото от тях правно основание, тъй като изготвянето на молба за правна помощ до компетентните власти в Република Албания с оглед редовното призоваване на подс. Ш. М. и връчване на преписи от обвинителния акт, съответно от разпореждането за насрочване на делото, към този момент се явява безпредметно. Изхождайки от характера на възведеното обвинение, което касае тежко престъпление по смисъла на чл. 93, т. 7 от НК, СРС е приел, че участието на подсъдимия в съдебната фаза поначало е задължително и доколкото на подс. М. е наложена ПАМ „забрана за влизане и пребиваване в Република България“ за срок от пет години, считано от 12.03.2020 г. до 11.03.2025 г., е намерил за недопустимо провеждането на съдебен процес в негово отсъствие. Посочва се, че липсва нормативно предвиден механизъм в Република България, чрез който да се гарантира, че подс. М. ще бъде допуснат безпрепятствено на територията на страната с оглед личното му участие в съдебния процес. Поради това първостепенният съд е приел, че наказателното производство следва да бъде спряно до изтичане на срока на наложената принудителна административна мярка на основание чл. 25, ал. 1, т. 2 от НПК.

При горната фактическа обстановка въззивната инстанция намира за неправилен акта на първостепенния съд, с който е спряно наказателното производство против подс. Ш. М., поради следните съображения.

Искането на представителя на държавното обвинение и на служебно назначения на подс. М. защитник за изготвяне на молба за международна правна помощ до Република Албания, с която да бъдат връчени на подсъдимия преписи от обвинителния акт и от разпореждането за насрочване на делото, както и призовка, е

основателно. Наложената на подсъдимия ПАМ „забрана за влизане и пребиваване в Република България“ не може да бъде причина същият да не бъде редовно уведомен за воденото срещу него наказателно производство и призован за явяване в съдебно заседание. Безспорен е фактът на повдигнато против подсъдимия обвинение за тежко по смисъла на чл. 93, т. 7 от НКq престъпление, поради което явяването му в съдебно заседание съгласно чл. 269, ал. 1 от НПК се явява задължително. С оглед на това съдебното производство не може да бъде проведено без личното участие на подс. М. посредством неговото лично явяване и даване на обяснения относно фактите по обвинението. Важен аспект на правото на справедлив процес е състезателността на наказателното производство, равенството между обвинението и защитата по отношение на процедурните средства, непосредственото и лично участие на страните при установяване на включените в предмета на доказване факти.

В тази връзка е резонно и искането на представителя на СРП при отправянето на молбата за международна правна помощ да бъде изискано от подсъдимия да заяви изрично дали желае да участва в съдебното производство, за да се прецени дали са налице предпоставките за разглеждане и решаване на делото в негово отсъствие при условията на чл. 269, ал. 3 от НПК. Действително, при привличането му като обвиняем подс. Ш. М. е заявил, че разбира разяснените му права и че не желае да се явява по делото, тъй като това ще му „навлече излишни разходи“, както и че изцяло се доверява на служебния си защитник „при условията на задочно производство“, а в хода на първоинстанционното производство служебно назначеният му защитник е заявила, че преди първото разпоредително заседание е отправила запитване чрез посолството на Република Албания, откъдето впоследствие е била уведомена, че подзащитният ѝ знае за делото. Въпреки това, подсъдимият не е бил надлежно уведомен за образувания срещу него съдебен процес и не е запознат официално с повдиганото му обвинение по внесения в съда обвинителен акт, т.е. липсват категорични данни, доказващи знание на подсъдимия за воденото срещу него наказателно преследване и отсъствие на намерение да вземе лично участие в съдебния процес.

Доводите на първоинстанционния съд, че отправяне на молба за международна правна помощ до Република Албания на този етап от производството се явява безпредметно поради обстоятелството, че в законодателството липсва предвиден механизъм или процедура, чрез които да се гарантира, че подсъдимият ще бъде допуснат безпрепятствено на територията на страната, не могат да бъдат споделени от настоящата инстанция. Съгласно решение от 15.09.2020 г. по дело С-420/2020 г. на СЕС, постановено въз основа на преюдициалното запитване на СРС, не е допустимо правната уредба на държава-членка да позволява провеждане на съдебен процес в отсъствието на подсъдимия, ако му е наложена забрана за влизане на нейната територия. Според решението на СЕС член 8, параграф 2 от Директива 2016/343 не допуска държава-членка да организира процес в отсъствието на лицето, на което е забранено да влиза на нейна територия, без да предвиди мерки, по силата на които то да може въпреки забраната да влезе на тази територия. Т.е. оттук следва, че държавата е длъжна да осигури безпрепятственото допускане на подсъдимия до Република България, за да вземе лично участие в наказателното производство, въпреки наложената му ПАМ „забрана за влизане и пребиваване в Република България“. Доколкото по делото са налице данни от служители на ГПУ – гр. София, че при явяване на ГКПП подсъдимият ще бъде допуснат да влезе в Република България, за да вземе лично участие в съдебния процес, то СРС следва да насрочи разпоредително заседание и да предостави информация за датите до ГПУ – гр. София, за да бъде осигурено безпрепятственото допускане на подсъдимото лице до страната, като се предприемат конкретни мерки в тази насока.

Предвид изложеното атакуваното определение за спиране на наказателното производство към настоящия момент се явява преждевременно. Според настоящия съдебен състав това може да бъде сторено, но едва след като бъде отправена молба за международна правна помощ до компетентните власти на Република Албания. Разпоредбата на чл. 25, ал. 2 от НПК дава възможност за спиране на делото, но едва когато се чака отговор на изпратена вече молба за международна правна помощ. Подс. Ш. М. следва да бъде надлежно уведомен за образувания срещу него съдебен процес, като бъде запознат с повдигнатото му обвинение по внесения в съда обвинителен акт и призован за явяването му в съдебно заседание, за което да бъдат уведомени директорът и съответните служители на ГПУ – гр. София, които да осигурят конкретни мерки по допускането на подсъдимото лице до територията на Република България. Също така подсъдимият следва да заяви изрично дали желае да участва в съдебното производство, за да се прецени дали са налице предпоставките за разглеждане и решаване на делото в негово отсъствие при условията на чл. 269, ал. 3 от НПК.

Воден от горното и на основание чл. 251, ал. 5 от НПК и чл. 345, ал. 3, вр. чл. 334, т. 1 и чл. 335, ал. 2 от НПК, Софийски градски съд

ОПРЕДЕЛИ:

ОТМЕНЯ определение от 27.10.2022 г., постановено по н.о.х.д. № 6459/2020 г. по описа на Софийски районен съд, Наказателно отделение, 106-ти състав, с което на основание чл. 251, ал. 1, вр. чл. 25, ал. 1, т. 2 от НПК е спряно наказателното производство по делото.

ВРЪЩА делото на същия състав за продължаване на съдопроизводствените дейности.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____